

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 48/17

Luxembourg, 10. maj 2017

Sodba v zadevi C-133/15
H. C. Chavez-Vilchez in drugi/Raad van bestuur van de Sociale
verzekeringsbank in drugi

Državljan države nečlanice EU se sme kot roditelj mladoletnega otroka, ki ima evropsko državljanstvo, sklicevati na izvedeno pravico do prebivanja v Uniji

Okoliščina, da bi lahko drugi roditelj, državljan Unije, sam prevzel vsakodnevno in dejansko skrb za otroka, je upoštevni dejavnik, ki pa sam po sebi ne zadostuje za zavrnitev dovoljenja za prebivanje.

Ugotoviti je treba, da med otrokom in roditeljem, državljanom države nečlanice EU, ne obstaja razmerje odvisnosti, da bi zaradi odločitve, da se zadnjenavedenemu zavrne pravica do prebivanja, otrok moral zapustiti ozemlje Unije.

H. C. Chavez Vilchez, venezuelska državljanica, je s turističnim vizumom vstopila na Nizozemsko. V razmerju z nizozemskim državljanom se jima je leta 2009 rodil otrok, ki ima nizozemsko državljanstvo. Starša in otrok so živeli v Nemčiji do junija 2011, ko sta bila H. C. Chavez-Vilchez in njen otrok prisiljena, da zapustita družinsko prebivališče. Od takrat izvršuje pravico do varstva in vzgoje svojega otroka. Poleg tega je izjavila, da otrokov oče ne prispeva k njegovemu vzdrževanju in vzgoji. Nizozemski organi so njen zahtevek za socialno pomoč in družinski dodatek zavrnil, ker nima dovoljenja za prebivanje.

Položaj preostalih sedmih oseb, ki so državljanke držav nečlanic EU, je deloma podoben položaju H. C. Chavez-Vilchez: gre za matere enega ali več otrok, katerih oče je nizozemski državljan. Te otroke so njihovi očetje priznali, ampak v glavnem ali celo izključno živijo pri svojih materah. Vendar se te zadeve tudi razlikujejo glede razmerij med starši in otroki v zvezi s pravico do vzgoje in varstva ter prispevkom za vzdrževanje, položajem mater glede na njihovo pravico do prebivanja na ozemlju Unije in položaja samih mladoletnih otrok. Drugače kot v primeru H. C. Chavez-Vilchez mladoletni otroci preostalih sedmih oseb nikoli niso izkoristili svoje pravice do prostega gibanja, v smislu da od svojega rojstva prebivajo v državi članici, katere državljanji so (to je na Nizozemskem).

Centrale Raad van Beroep (pritožbeno sodišče za zadeve s področja socialnega varstva in javnih uslužbencev, Nizozemska), ki odloča o sporih glede zavrnitve nizozemskih organov dodelitve socialne pomoči in družinskih dodatkov zadevnim osebam, se je odločilo obrniti na Sodišče. Sprašuje se, ali imajo zadevne osebe kot matere otrok, ki so državljanji Unije, pravico do prebivanja na podlagi člena 20 PDEU (državljanstvo Unije) v okoliščinah, ki so lastne vsaki od njih. V primeru pritrdilnega odgovora bi lahko bile zadevne osebe, glede na okoliščine primera, upravičene do socialne pomoči ali družinskih dodatkov na podlagi nizozemske zakonodaje. Centrale Raad van Beroep se natančneje sprašuje, kako pomembno je dejstvo, da oče, državljan Unije, prebiva na Nizozemskem ali v Uniji.

Sodišče v svoji današnji sodbi uvodoma poudarja, da je treba položaj H. C. Chavez-Vilchez in njenega otroka, ki sta oba izkoristila svojo pravico do prostega gibanja, najprej preučiti glede na člen 21 PDEU (prosto gibanje in prebivanje evropskih državljanov na ozemlju držav članic) in Direktivo 2004/38¹ (katere namen je olajšanje uresničevanja pravice do prostega gibanja in prebivanja). Nizozemsko sodišče mora v zvezi s tem presoditi, ali so pogoji, navedeni v tej direktivi,

¹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46).

izpolnjeni, tako da bi se H. C. Chavez-Vilchez smela sklicevati na izvedeno pravico do prebivanja. Če ne gre za tak primer, je treba njen položaj in položaj njenega otroka preučiti glede na člen 20 PDEU, tako kot za preostale zadevne osebe.

V zvezi s tem Sodišče opozarja na svojo sodno prakso, v skladu s katero člen 20 PDEU nasprotuje nacionalnim ukrepom, vključno z odločbami o zavrnitvi pravice do prebivanja družinskim članom državljana Unije, **katerih učinek je, da državljanom Unije preprečujejo dejansko izvrševanje bistva vsebine pravic, ki so jim podeljene zaradi njihovega statusa.**

V obravnavanem primeru bi lahko morebitna obveznost mater, da zapustijo ozemlje Unije, njihovim otrokom onemogočila dejansko uživanje bistva teh pravic, saj bi tudi oni morali zapustiti ozemlje Unije, kar pa mora preveriti nizozemsko sodišče. Pri presoji tega tveganja je treba določiti, kateri roditelj dejansko prevzame varstvo in vzgojo otroka ter ali obstaja razmerje dejanske odvisnosti med otrokom in roditeljem, državljanom države nečlanice EU. V tem okviru morajo organi upoštevati pravico do spoštovanja družinskega življenja in koristi otroka.

Okoliščina, da je drugi roditelj, državljan Unije, resnično sposoben in pripravljen vsakodnevno in dejansko sam skrbeti za otroka, je upoštevni dejavnik, ki pa sam po sebi ne zadostuje za ugotovitev, da med roditeljem, ki je državljan države nečlanice EU, in otrokom ne obstaja razmerje odvisnosti, tako da bi bil zadnji prisiljen zapustiti ozemlje Unije, če bi bila temu državljanu države nečlanice EU zavrnjena pravica do prebivanja. Taka ugotovitev mora namreč ob upoštevanju koristi zadevnega otroka temeljiti na vseh okoliščinah primera, zlasti na njegovi starosti, njegovem fizičnem in čustvenem razvoju, stopnji njegovega čustvenega razmerja z roditeljem, državljanom Unije, in z roditeljem, državljanom države nečlanice EU, ter na tveganju, da bo imela ločitev od zadnjega škodljive posledice za ravnovesje otroka.

Kar zadeva dokazno breme, mora roditelj, ki je državljan države nečlanice EU, predložiti dokaze, na podlagi katerih je mogoče presojati, ali bi odločitev, s katero mu je bila zavrnjena pravica do prebivanja, njegovemu otroku preprečevala dejansko izvrševanje bistva pravic, ki so vezane na status državljana Unije, saj bi moral zapustiti ozemlje Unije.

Vendar morajo nacionalni organi zagotoviti, da uporaba nacionalne zakonodaje glede dokaznega bremena ne sme ogroziti polnega učinka člena 20 PDEU. Nacionalni organi morajo tako raziskati vse potrebno, da ugotovijo, kje prebiva roditelj, državljan te države članice. Prav tako morajo preučiti, ali je ta roditelj resnično sposoben in pripravljen sam prevzeti vsakodnevno in dejansko skrb za otroka. Poleg tega morajo preučiti, ali med otrokom in roditeljem, državljanom države nečlanice EU, obstaja takšno razmerje odvisnosti, da bi odločitev, s katero je bila temu zavrnjena pravica do prebivanja, otroku preprečila dejansko izvrševanje bistva pravic, ki so vezane na njegov status državljana Unije, saj bi moral zapustiti ozemlje Unije.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793